# मान्ताको अधिकारको विश्वव्यापी घोषणापत्र १९४८

**प्रस्तावना**

विश्वको मान्ताको परिवारको जम्मा सदस्यलमको अन्तरनिहित प्रतिष्ठा, समानता र अहरणीय अधिकारलमको सम्मानको लागि स्वतन्त्रता, न्याय र शान्ति आधार स्याउना भ्यााने,

मान्ताको अधिकारलमको अवहेलना र उपेक्षाको परिणाम स्वरुप मान्ताजातिको विवेककाइ लै आघात दाह्तो बर्बरता कामलम् स्याउना भ्यााने र मान्ताजातिकाइ निर्भिक स्याउती लैको आस्था र वाक स्वतन्त्रताको उपभोग जाड्सा च्यवो सर्वसाधारण जनताको नातो चाहाना स्याउना भ्यााने,

अत्याचार र दमनको विरुद्ध लास्तको उपायको रुपहाङ विद्रोह जाड्सा मान्ताकाइ बाध्य जाड्मासा कानूनको शासनसै मान्ताको अधिकारको संरक्षण जाड्सा नातो आवश्यक स्याउना भ्यााने,

राष्ट्रलमको बीच मैत्रीपूर्ण सम्वन्ध अभिवृद्धि जाड्सा आवश्यक स्याउना भ्यााने,

संयुक्त राष्ट्रसंघको जनतालमी वडापत्रहाङ मान्ताको मौलिक अधिकारलम र मान्ताको प्रतिष्ठा, गोइचो र मोम्चो विच समान अधिकारलम अभिव्यक्त जाड्ती वृहत स्वतन्त्रताकुसी सामाजिक प्रगति र जीवनस्तर प्रवर्द्धन जाड्सा दृढ संकल्प जाड्ती भ्यााने् ,

सदस्य राष्ट्रलमी संयुक्त राष्ट्रसंघकुसीको सहयोगहाङ मान्ताको अधिकारलम र मौलिक स्वतन्त्रता च्यउती विश्वव्यापी सम्मान, पालना र प्रवर्द्धन जाड्सा प्रतिज्ञा जाड्ती भ्यााने, र इ अधिकार र स्वतन्त्रता पुर्ण प्राप्तीको लागि समान समझदारी स्याउसा महत्वपुर्ण स्याउना भ्यााने,

महासभाइ जम्मा जनतालम र जम्मा राष्ट्रलमी हासिल जाड्सा याज्यो साझा मापदण्डको रुपहाङ इ मान्ताको अधिकारको विश्वव्यापी घोषणापत्र घोषणा जाड्नाउ र इ उद्देश्यको लागि प्रत्येक व्यक्ति र समाजको प्रत्येक अंगइ इ घोषणापत्रकाइ निरन्तर ध्यानहाङ गम्ती शिक्षण र शिक्षाको माध्यमसै इ अधिकार र स्वतन्त्रतालम प्रति सम्मान प्रवर्द्धन जाड्सा, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरहाङ, सदस्य राष्ट्रको जनतालम बीच, ओमीको क्षेत्र र क्षेत्राधिकार अर्न्तगत ओउ अधिकारलमको सम्मान र पालना जाड्सा प्रयत्न मतो विश्वास लेयो मना।

**धारा १**

जम्मा व्यक्तिलम प्रतिष्ठा र अधिकारको आधारहाङ जन्मजात स्वतन्त्र र समान स्याउनाइ। ओमी बुद्धि र विवेक लेती वाडो स्याउनाइ र यात् अर्काप्रति भातृत्वको व्यवहार जाड्सा परना।

अध्यक्ष

जितेन्द्र चेपाङ

धारा २

जाति, वर्ण, लिंग, भाषा, धर्म, राजनैतिक वा अरु विचारधारा, राष्ट्रिय वा सामाजिक उत्पत्ति, सम्पत्ति, जन्म वा अरु गाउमा हैसियत बलाङ ताङो गाउमा आधारहाङ गाउमा किसिमको भेदभाव विना प्रत्येक व्यक्तिकाइ इ घोषणापत्रहाङ लेखो अधिकार र स्वतन्त्रतालमको अधिकार स्याउना। इको अतिरिक्त राजनीतिक, क्षेत्रधिकार या अन्यत्र देश वा क्षेत्रकुसी सम्बन्धीत व्यक्ति, गाउमा स्वतन्त्र, संरक्षित, स्वशासन रहित वा वाह्य सत्तासै शासित देश बलाङ ताङो गाउमा आधारहाङ भेदभाव जाङ्ल।

धारा ३

प्रत्येक व्यक्तिकाइ जीवन स्वतन्त्रता र सुरक्षाको अधिकार स्याउना।

धारा ४

सुकाइमा बधुवा वा दास बनाउती गम्ल। गाउमा किसिमको दासत्व र दास व्यापारकाइ पुरारुपहाङ निषेध जाङो मना।

धारा ५

गाउमा व्यक्तिकाइ शारीरिक यातना बैइल वा क्रुर, अमानवीय वा अपमानजनक व्यवहार वा सजाय जाङ्ल।

धारा ६

सर्वत्र कानूनको दृष्टिहाङ प्रत्येक व्यक्तिकाइ व्यक्तिको रुपहाङ मान्यता च्यउसा अधिकार स्याउना।

धारा ७

जम्मा व्यक्तिलम विना भेदभाव कानूनको दृष्टिहाङ समान स्याउनाइ र कानूनको आधारहाङ जम्माकाइ समान व्यवहार जाङ्ना। जम्मा व्यक्तिलमकाइ इ घोषणापत्रको उल्लंघन, वा अरु गाउमा प्रकारको भेदभाव वा गाउमा किसिमको भेदभावको लागि उत्तेजित जाङो विरुद्ध कानूनको समान संरक्षण च्यउसा अधिकार स्याउना।

अध्यक्ष

जितेन्द्र चेपाङ

धारा ८

प्रत्येक व्यक्तिकाइ संविधान वा कानूनसै प्रद्धत मौलिक अधिकारलमको उल्लघंन जाडो कामलम विरुद्ध सक्षम न्यायलयसै प्रभावकारी उपचार च्यउसा अधिकार स्याउना।

धारा ९

सुकाइमा स्वेच्छाचारी ढंगइ गिरफ्तार जाडो, नजरबन्दहाङ गमो वा देश निकाला जाङ्ल।

धारा १०

प्रत्येक व्यक्तिकाइ ओउकाइ लाओ फौजदारी अभियोग वा ओउको अधिकार र दायित्वको निरुपण जाडो बलाङ स्वतन्त्र र सक्षम न्यायलयहाङ समान ढंगइ निष्पक्ष र सार्वजानिक सुनुवाई जाङ्सा च्यवो अधिकार स्याउना।

धारा ११

(१) दण्डनीय कसूरको अभियोग लागो प्रत्येक व्यक्तिकाइ सार्वजानिक सुनुवाईहाङ लैको प्रतिरक्षाको लागि चाहो प्रमाणलम पेश जाङ्सा र कानून वमोजिम दोषि प्रमाणित स्याउमाच्युकसम्म निर्दोष स्याउसा अधिकार स्याउना।

(२) गाउमा व्यक्तिकाइ काम जाडो वखत राष्ट्रिय वा अन्तराष्ट्रिय कानूनीइ दण्डनिय कसुर ठहरमालो कामकाइ ओतताङो काम जाडो गाउमा व्यक्तिकाइ दण्डनिय कसुरको दोषि प्रमाणित जाङ्ती सजाय जाङ्ल। र ओउ दण्डनीय कसूर जाडो बखत लागू जाडो सजाय सै बढी सजायमा जाङ्ल।

धारा १२

गाउमा व्यक्तिको गोपनियता, परिवार, किम वा पत्र व्यवहार स्वेच्छाचारी वा गैरकानूनी हस्तक्षेप जाङ्ल। र ओउको प्रतिष्ठा तथा ख्यातीहाङमा गैरकानूनी आक्रमण जाङ्ल। प्रत्येक व्यक्तिकाइ ओतताङो हस्तक्षेप वा आक्रमण विरुद्ध कानूनसै संरक्षण च्यउसा अधिकार स्याउना।

अध्यक्ष

जितेन्द्र चेपाङ

धारा १३

१. प्रत्येक व्यक्तिकाइ लैको देशको सीमाना भित्र आल्सावाङ्सा र मसा च्यउसा स्वतन्त्रताको अधिकार स्याउना।

२. प्रत्येक व्यक्तिकाइ लैको देश वा अरु गाउमा देश फेसा च्यउसा र लैको देश द्यान्त्सा च्यउसा अधिकार स्याउना।

धारा १४

१. प्रत्येक व्यक्तिकाइ अत्याचार र उत्पीडनसै बचसा गाउमा देशहाङ आश्रय लेसा च्यउसा अधिकार स्याउना।

२. गैर-राजनीतिक अपराधलम वा संयुक्त राष्ट्रसंघको उद्देश्य र सिद्धान्तलम विरुद्धको कामलमसै वास्तविक रुपहाङ उत्पन्न मुद्दालाहाङ चाही इ अधिकारको उपभोग जाङ्सा खाइल।

धारा १५

१. प्रत्येक व्यक्तिकाइ राष्ट्रियताको अधिकार स्याउना।
२. गाउमा व्यक्तिकाइ स्वेच्छाचारी ढंगइ ओउको राष्ट्रियतासै वञ्चित जाङ्ल, खेयो गाउमा व्यक्तिकाइ राष्ट्रियता परिवर्तन जाङ्सा च्यउसा अधिकारसैमा वञ्चित जाङ्ल।

धारा १६

१. उमेर ओलो गोइचो र मोम्चोकाइ जाति, राष्ट्रियता वा धर्मको वन्देज विना विवाह जाङ्ती परिवार बसाउसा अधिकार स्याउना। ओमीकाइ विवाह जाङो बखत, वैवाहिक सम्वन्ध मो बलाङको बखत र विवाह विच्छेदको वखत समान अधिकारलम च्यवो स्याउना।

२. वर र वधु निह्चाकको स्वतन्त्र र पुरा मन्जुरीहाङ मात्र विवाह जाङ्ना।

३. परिवार समाजको प्राकृतिक र आधारभुत इकाई खेना। ओउकारण परिवारीइ समाज र राष्ट्रसै संरक्षण च्यउसा अधिकार गम्नाउ।

अध्यक्ष

जितेन्द्र चेपाङ

धारा १७

१. प्रत्येक व्यक्तिकाइ लैको व्यक्तिगतकुसी अरु व्यक्तिलमकुसीको संलग्नताहाङ सम्पत्ति गम्सा अधिकार स्याउना।

२. गाउमा व्यक्तिकाइ स्वेच्छाचारी ढंगइ ओउको सम्पत्तिसै वन्चित जाङ्ल।

धारा १८

प्रत्येक व्यक्तिकाइ लैको विचार गम्सा, विवेक प्रयोग जाङ्सा र धर्मको स्वतन्त्रताको अधिकार स्याउना। इ अर्न्तगत ओवी लैइ रोजो धर्म वा आस्था परिवर्तन जाङ्सा स्वतन्त्रता, व्यक्तिगत रुपहाङ वा अरुकुसी मिलती, सार्वजनिक वा निजी रुपहाङ पूजाआजा जाङ्सा स्वतन्त्रताकुसी, लैको धर्म मानसा, लैको धर्म सिकाउसा, आस्था प्रकट, जाङ्सा, पुजाआजा जाङ्सा च्यउसा स्वतन्त्रतालम आदि परनाइ।

धारा १९

प्रत्येक व्यक्तिकाइ विचार र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको अधिकार स्याउना। इ अधिकार अर्न्तगत विना हस्तक्षेप लैको विचारलम गम्सा च्यउसा स्वतन्त्रता, सीमानाको बन्देज विना गाउमा माध्यम सै सूचना र विचारलम च्यउसा, बोङ्सा र प्रसार जाङ्सा स्वतन्त्रता समेत परनाइ।

धारा २०

१. प्रत्येक व्यक्तिकाइ शान्तिपूर्वक सभा जाङ्सा र संगठन खोलसा स्वतन्त्रताको अधिकार स्याउना।

२. गाउमा व्यक्तिकाइ गाउमा संगठनहाङ संलग्न स्याउसा बाध्य जाङ्सा खाइल।

धारा २१

१. प्रत्येक व्यक्तिकाइ प्रत्यक्ष वा स्वतन्त्र रुपीइ छानो प्रतिनिधिलमसै लैको देशको सरकारहाङ भाग लेसा च्यउसा अधिकार स्याउना।

२. प्रत्येक व्यक्तिकाइ लैको देशको सार्वजानिक सेवाहाङ समान पहुँच च्यउसा अधिकार स्याउना।

नेपाल चेपाङ संघ
Nepal Chepang Association

अध्यक्ष
जितेन्द्र चेपाङ

३. सरकारको शासन जाडो आधार जनताको इच्छा स्याउना। एतताडो ईच्छा आवाधिक र निष्पक्ष मतदानसै अभिव्यक्त जाङना र ओततताडो निर्वाचन गोप्य मतदान वा अरु ओतलै ताडो प्रकारको स्वतन्त्र मतदान प्रणालीसै जाङ्ना।

धारा २२

समाजको सदस्यको हैसियतहाङ प्रत्येक व्यक्तीकाइ सामाजिक सुरक्षाको अधिकार स्याउना, र प्रत्येक व्यक्तीकाइ राज्यको राष्ट्रिय प्रयत्न वा अन्तराष्ट्रिय सहयोग मार्फत र प्रत्येक देशको स्रोत र साधन अनुसार ओउको प्रतिष्ठा र स्वतन्त्र व्यक्तीत्वको विकासको लागि अपरिहार्य आर्थिक, सामाजिक र सांस्कुतिक अधिकारलम उपभोग जाङ्सा अधिकार स्याउना।

धारा २३

(१) प्रत्येक व्यक्तीकाइ काम जाङ्सा, स्वेच्छाइ रोजगारी रोजसा र काम जाङ्साको लागि ठीक र अनुकुल परिस्थितिको सृजना र वेरोजगारी उपर संरक्षण च्यउसा अधिकार स्याउना।

२. प्रत्येक व्यक्तिकाइ गाउमा भेदभाव विना समान कामको लागि समान पारिश्रमिक च्यउसा अधिकार स्याउना।

(३) काम जाडो प्रत्येक व्यक्ती र ओउको परिवारको लागि मानवीय प्रतिष्ठा अनुरुप जीविकाको वन्दोबस्तको लागि ठीक र अनुकुल पारिश्रामिक च्यउसा र चाहाया सामाजिक संरक्षणसै र अरु उपायलमसै ओउहाङ भरथेगको अधिकार स्याउना।

४. प्रत्येक व्यक्तिकाइ लैको हितको रक्षाको लागि ट्रेड युनियन खोलसा र ओउहाङ सम्मीलित स्याउसा च्यउसा अधिकार स्याउना।

धारा २४

प्रत्येक व्यक्तीकाइ मुनासिव काम समय सीमा र वेतनकुसीको आवधिक विदाकुसी विश्राम र फुर्सतको आधिकार स्याउना।

अध्यक्ष

धारा २५

(१) प्रत्येक व्यक्तीकाइ ओउको र ओउको परिवारको स्वास्थ्य र कल्याणको लागि आम्ह, नाइ, आवास र औषधोपचारको सुविधालम र आवश्यकता अनुसारको सामाजिक सेवालमकुसी स्तरयुक्त जीवन यापन जाङ्सा आधिकार स्याउना। ओउकुसी बेरोजगारी, बिरामी, असमर्थता, विधवा, वूढेसकाल वा ओउको काबुबाहिर अरु परिस्थितिहाङ साधन र स्रोतको आभावहाङ जीविकोपार्जनहाङ समस्या स्याउया सुरक्षाको अधिकार स्याउना।

(२) आमा र शिशुलमकाइ विशेश कन्सा र सहायता च्यउसा अधिकार स्याउना। वैवाहिक सम्बन्ध स्याउती वा स्याउमात जन्मो जम्मा भुराभुरीलमकाइ समान सामाजिक संरक्षण उपभोग जाङ्सा अधिकार स्याउना।

धारा २६

(१) प्रत्येक व्यक्तीकाइ शिक्षाको अधिकार स्याउना। कम्तीहाङमा प्रारम्भीक र आधारभूत शिक्षा निःशुल्क स्याउना। प्रारम्भीक शिक्षा अनिवार्य स्याउना। प्राविधिक र व्यवसायिक शिक्षा जम्माकाइ सुलभ स्याउना र उच्चशिक्षा योग्यताको आधारहाङ जम्माकाइ समान रुपीइ उपलब्ध स्याउना।

(२) शिक्षा, मानवीय व्यक्तीत्वको पुरा विकास र मान्ताकोअधिकार र मौलिक स्वतन्त्रताको सम्मानकाइ सुदृढ जाङ्सा पट्टी निर्देशित स्याउना। शिक्षाइ जम्मा राष्ट्र, जाति र धार्मिक समुहलमबीच समझदारी, सहिष्णुता र मित्रताको प्रवर्द्धन जाङ्सा र संयुक्त राष्ट्रसंघको शान्ती कायम जाङ्सा प्रयत्नलमकाइ हाच्याङ बढाउन सहयोग जाङ्नाउ।

(३) लैको सन्ततिकाइ बयो शिक्षा रोजसा प्राथमिक अधिकार आमा बाबाकाइ स्याउना।

धारा २७

१. प्रत्येक व्यक्तिकाइ लैको समुदायको साँस्कृतिक जीवनहाङ स्वतन्त्र पुर्वक सहभागी स्याउसा, कला उपयोग जाङ्सा र वैज्ञानिक प्रगति र इको उपयोगको फाईदालम उपभोग जाङ्सा अधिकार स्याउना।

Nepal Chepang Association

अध्यक्ष

जितेन्द्र चेपाङ

(२) प्रत्येक व्यक्तिकाइ ओवी रचना वा सिर्जना जाङो गाउमा वैज्ञानिक, सहित्यिक वा कलात्मक कृतिसै च्यवो नैतिक र भौतिक लाभलमको संरक्षण जाङ्सा अधिकार स्याउना।

धारा २८

प्रत्येक व्यक्तिकाइ इ घोषणापत्रहाङ लेखो अधिकार र स्वतन्त्रतालम पुरा रुपीइ च्यउसा खायो सामाजिक र अन्तर्राष्ट्रिय व्यवस्थाको अधिकार स्याउना।

धारा २९

(१) प्रत्येक व्यक्तीकाइ लैको समाज प्रति दायित्व स्याउना। ओतताङो समाजहाङ मती मात्र व्यक्तिको स्वतन्त्रता र पुरा व्यक्तित्व विकासको सम्भावना स्याउना।

(२) लैको अधिकार र स्वतन्त्रताको उपभोग जाङो बलाङ प्रत्येक व्यक्तिइ अरुको अधिकार र स्वतन्त्रताको आदर जाङ्सा परना र प्रजातान्त्रीक समाजको नैतिकता, सार्वजनिक व्यवस्था र सर्वसाधारणको कल्याणको लागि चाहो उचित आवश्यकतालम हासिल जाङोबलाङ कानूनसै निर्धारित सीमा भित्र मसा परना।

(३) इ अधिकार र स्वतन्त्रतालम संयुक्त राष्ट्रसंघको सिद्धान्त र उदेश्यलम विपरीत स्याउतो जाङ्ती गाउमा हालतहाङ उपभोग जाङ्सा च्यउल।

धारा ३०

गाउमा राष्ट्र, वर्ग वा व्यक्तिइ इ घोषणापत्रहाङ लेखो अधिकार र स्वतन्त्रतालमकाइ कुठाराघात जाङ्सा उद्देश्यइ वा ओतताङो किसिमको काम जाङ्सा खाइतो जाङ्ती वा काम जाङ्तो जाङ्ती इ घोषणापत्रहाङ लेखो अधिकार र स्वतन्त्रतालमकाइ व्याख्या जाङ्सा खाइल।

**(१० डिसेम्वर १९४८ हाङ संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभासै पारित।)**

अध्यक्ष

जितेन्द्र चेपाङ